

2001-10-24

Programrådet

Minnesanteckningar 2001-10-22

Plats: Botaniska trädgården, Uppsala

Deltagare:

Åsa Ahrland, RAÄ

Björn Aldén, Botaniska Trädgårdarna

Roland von Bothmer, SLU

Agneta Börjesson, SJV

Jan Gustavsson, SJV

Lars-Åke Gustavsson, Friluftsmuseerna

Mattias Ivarsson, Botan Uppsala

Eva Jansson, CBM

Matti Leino, Sesam

Magnus Lidén, Botan Uppsala

Elin Linnarsson, NV

Göran Svanfeldt, FOR

Carl-Gustaf Thornström, Sida

Eva Thörn, NGB

Jens Weibull, CBM

1. Inledning och minnesanteckningar

Magnus Lidén hälsade välkommen till Botaniska trädgården i Uppsala.

Minnesanteckningarna från föregående möte vållade inga bekymmer och lades till handlingarna.

I budgetpropositionen föreslås att POM ska tilldelas 8,5 miljoner kronor år 2004. Pengarna ska tillföras Jordbruksverket. Detta innebär ett glapp i budgeten år 2003. Detta är särskilt olyckligt med tanke på inventeringen. På departementet är de medvetna om detta och jobbar för en lösning men de kan ändå behöva en påminnelse. Det är ändå positivt att programmet uppmärksammas på detta sätt eftersom ursprungligen var det meningen att inga nya medel skulle tilldelas programmet. En lösning på finansieringsfrågan gällande klonarkivet på Balsgård kan inte vänta till 2004 utan måste på något sätt lösas redan till 2002.

2 Yttrandet

Yttrandet ska upp på GD den 7 oktober. Dessförinnan får programrådets ledamöter läsa det för att ha chans att meddela om det är något som de absolut inte kan stå bakom.

Förslaget som presenterades ansågs i stora drag OK. Kompletteringar gäller främst följande i yttrandet.

- Programrådet föreslår var de nya klonarkivet kan ligga.
- Genbankskuratortjänsten bifalles av programrådet.
- Programrådet föreslår att de lokala klonarkiven ska få ersättning för back up på mandatsorter.
- Den faktiska kostnaden för klonarkivet på Balsgård ska med.

Vad en mandatsort egentligen innebär var något som kom upp på mötet. En mandatsort ska vara väl dokumenterad och/eller uppvisa goda egenskaper i något hänseende. Svenska mandatsorter av frukt, bär och nötter tas fram av den svenska arbetsgruppen för frukt och bär efter kriterier som NGB fastställt. NGBs mandatsorter är summan av de enskilda nordiska ländernas mandatsorter. Accessioner av mandatsorter ingår i Nordiska Genbankens dokumentationssystem och NGBs målsättning är att beskriva samtliga accessioner av mandatsorter.

Det framkom att även vissa andra begrepp behöver definieras i yttrandet.

Vid sidan av genbanksbevarande diskuterades även annat bevarande av frukt, bär och nötter. Det är viktigt att även bevara äldre odlingar ur kulturhistorisk synpunkt.

Moderträden diskuterades också. Det är enbart dessa som räknas som *in situ* bevarande av fruktträd. Genbanken håller på med en kartläggning av moderträden för äpple och päron. För att skydda dessa kan eventuellt naturminnesskydd användas (Miljöbalken 7 kap.10 §).

3 Visning av botaniska trädgården

Magnus Lidén och Mattias Iwarsson visade oss runt bland björkar, cyklamen, pelargoner, påsköträd och buddhiträd.

4 Inventeringsstrategin

Eva och Jens presenterade strategin. För att få det hela att fungera är det viktigt att alla aktörer engagerar sig och att visar sitt ansvar i POM och i inventeringen.

Detta föranledde en diskussion om varför inte alla som är med i programrådet också är med på mötena. En risk detta medför är att deras frågor inte kommer upp och att det i sin tur får som följd att det som följd blir mindre intressant för dessa aktörer att vara med. Framför allt finns det en risk att jordbruksväxter får en allt mindre uppmärksamhet. Jordbruksverket ska göra ett försök att ändra på detta.

En överordnad struktur över hur hela inventeringen är tänkt att organiseras efterlystes. I denna bör olika organ som föreslås (t ex sekretariat, referensgrupp) förklaras.

En annan synpunkt som dök upp under mötet var att det är viktigt att se till att den goodwill som skapats i och med pilotinventeringarna tas till vara och att det inte blir ett stopp i inventeringarna. Dock måste det innan inventeringarna sätter igång på allvar finnas ett färdigt system för registrering i databas. Det är viktigt för sökbarheten att registrering sker på ett enhetligt sätt och att införandet av uppgifterna i databasen sker kontinuerligt. Särskilt gäller detta insamlat material, detta måste efter en kort tidpunkt finnas registrerade i databasen.

Registrering av material bör även omfatta att lägga in i herbarier.

Genbanken efterlyste en formell skrivelse om fröförökade prydnadsväxter. En sådan gör det lättare för NGB att begära pengar inför nästa budgetkontrakt som sker om 2 år.

Tidsplanen för strategin är att den ska vara klar till årsskiftet. Detta betyder att synpunkter måste vara inne senast 15 november till Eva och Jens. Dock vill Jordbruksverket snarast ha in kostnadsbeskrivning och eventuell finansiering av det som måste ske under 2003 för att få in detta i budgetunderlaget från verket till Jordbruksdepartementet.

5 Övrigt

Förhandlingarna om IUPGRFA avslutades formellt 1 juli 2001. Två definitioner och två paragrafer är det dock fortfarande problem med. Vidare har EU reserverat sig med anledning av att listan på grödor ännu saknar många grödor som enligt europeisk uppfattning borde ingå. Förhandlingar äger rum parallellt med FAO:s rådsmöte den 30 oktober-1 november 2001. Dessa kommer att föregås av informella samtal mellan ledande företrädare för regionerna under tiden 25-29 oktober.

De europeiska botaniska trädgårdarna har tillsammans utarbetat ett "Access & Benefit Sharing system for Botanic Gardens" för att förenkla utbytet av växtmaterial mellan botaniska trädgårdar globalt. De botaniska trädgårdar som skriver på, och därmed lovar att följa de regler i CBDs andasom dokumentet innehåller, skall därmed slippa att i varje enskilt fall av utbyte mellan botaniska trädgårdar gå igenom hela CBD-karusellen. Dokumentet har ingen officiell status så länge inte de enskilda regeringarna säger ja till förfarandet.

Sveriges Pomologiska Sällskap har ansökt om att få vara med i programrådet. Jordbruksverket beslutar i frågan men vill informera programrådets. Att SPS blir med ses som OK men detta ger upphov till frågan om var begränsningen går i storlek på programrådet. Programrådet får fundera vidare på detta till nästa möte.

En ny tidskrift om genetiska resurser (djur, växter, skog) kommer att startas. Det blir en årlig publikation och första numret kommer troligtvis ut någon gång under våren nästa år.

CBM planerar en konferens i Alnarp under hösten 2002 om nationella programmen i Europa tillsammans med bland annat IPGRI och den portugisiska genbanken. Meningen är att erfarenheter och idéer ska kunna utbytas. CBM står som inbjudare.

6 Nästa möte

Nästa möte planeras till Sollentunamässan den 11 eller 12 april. Dag och tid bestäms senare när programmet kommit.